

A kora-jura Hierlatzi Mészke Formáció (Ausztria, Magyarország) csigáinak rendszertani feldolgozása

A Tethysi-faunabirodalom Mediterrán-faunaprovinciájának ritka üledékes kőzete a kora-jura Hierlatzi Mészke Formáció. Akkor keletkezett, amikor a korábbi (késő-triász – kora-jura) sekélytengeri, karbonátos síkságok közzé vált, vastag üledéktömegei feldarabolódtak és elsüllyedtek, és így hegyes-völgyes tengeraljzati magaslatok alakultak ki. Az üledékképződés ekkor már alacsony szintű volt a térségben, ezért általában kisebb foltokban rakódott le az aljzat felszínén és hasadékaiban. Rendszerint gerinctelen állatok változatos közösségeinek maradványai találhatóak a kőzetben. Ezek közül a csigákat még korántsem ismerjük teljes körűen.

A Hierlatzi Mészke típuslelőhelye a Hallstatt (Ausztria) feletti Hierlatz Alpe egyik lejtőjén. A képen látható – ma már jórészt üres – óriási hasadék a legrégebb gyűjtemények lelőhelye. A hasadék a kora jura tengerfenéken, Dachsteini Mészkeben nyílt fel; a környék élővilágának maradványai hullottak bele

Különféle ősmaradványokkal teli Hierlatzi Mész darabja a típuslelőhelyről

Eucyclomphalus hierlatzensis von Ammon, 1892, a lelőhely leggyakoribb csigafaja

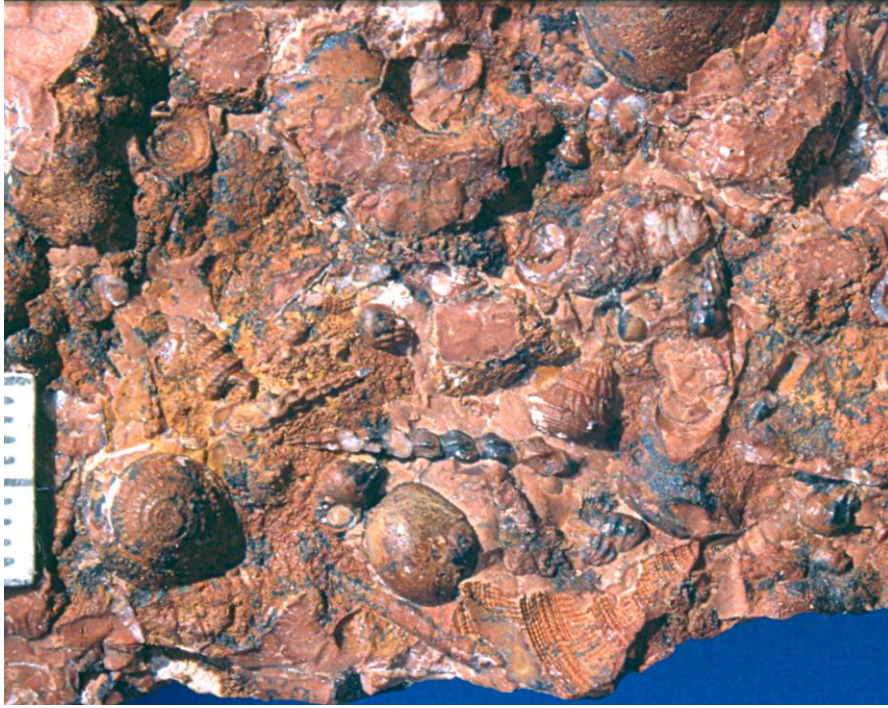

A szicíliai Rocca Busambra neptuni teléreiből származó jura csigák rendszertani feldolgozása (M. A. Conti, Róma és S. Monari, Padova társszerzőkkel)

A Rocca Busambra gazdag jura időszaki csigafaunái a vastagpados mészkő rétegződésével párhuzamosan, illetve a felnyílt tektonikus hasadékokból kerültek elő. A tengerfenékről a hasadékokba hullott üledék és a héjak védelmet találtak a felszínen pusztító mechanikai, vegyi és biológiai tényezőkkel szemben. Az anyagot Jobst Wendt (Tübingen) gyűjtötte, majd egy részét feldolgozta, és eredményeit publikálta. A nagyobb hányadát további kutatásra átengedte. A Rocca Busambra jura időszaki elszigeteltsége miatt más területeken ismeretlen formák sokasága alakult ki. Az itt talált 230 faj között alig fordul elő a jól feldolgozott európai faunával közös elem.

Lelőhelyek a Rocca Busambrán. A vastag, szürke mészkőrétegek közötti vékonyabb, vörös hasadékkitöltésekben található a gazdag csigafauna jelentősebb része. A hasadékkitöltések kora eltérő, a vizsgálati anyag a toarci és tithon korszakok közötti időből származik

A hasadékkitöltések néha tömeges és változatos összetételű ősmaradvány-együtteseket tartalmaznak

Budapesti késő-triász Dachsteini Mészkö lelőhelyek csigáinak revíziója

A Dachsteini Mészkö Formáció az alpi-kárpáti térség egyik jellegzetes triász időszaki kőzete. Általában fehér vagy világosszürke színű, kemény és vastagpados. Olyan sekélyvízi környezetben képződött, amelyhez hasonló ma a Bahama-szigetek környékén található. Bár képződési helyein gazdag volt az élővilág, maradványok alig őrződtek meg épen, és még ritkábban kiszabadítható módon. Budapest két régi kőfejtőjében azonban viszonylag változatos ősmaradvány-együttes került elő. Gazdag csigafaunáját a múlt század első felében dolgozta fel Kutassy Endre (Pázmány Péter Tudományegyetem). Az anyag revízióját az újabb kutatási eredmények, valamint a gyűjtemény korábbi elhanyagoltsága indokolják. A megfogyatkozott, összekeveredett gyűjtemény rangjához méltó bánásmódra vár.

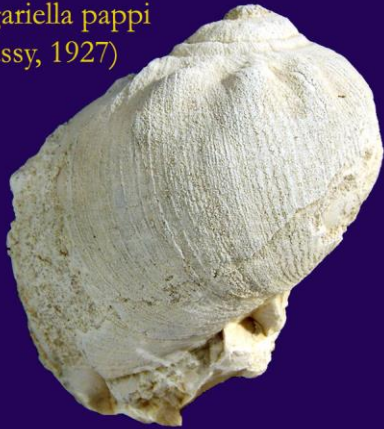
Kiszabadíthatatlan triász csigák metszetei Dachsteini Mész-kő mállott felszínén;
tipikus megőrződési mód (Ausztria, Bad Mitterndorf)

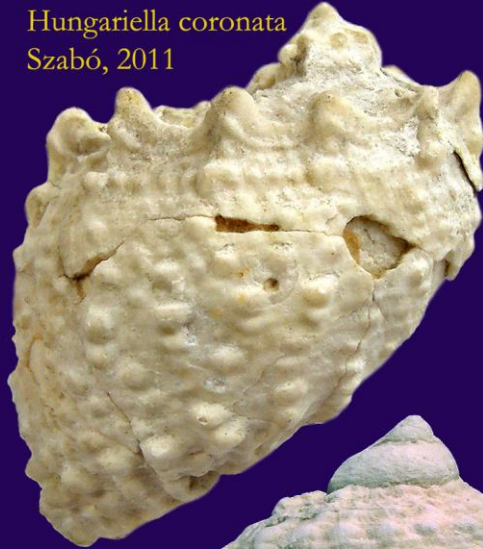
Kiszabadítható csigák sokasága a Remete-hegy (Máriaremete) budapesti részéről.
Az ilyen megtartási mód nagyon ritka

Hungariella pappi
(Kutassy, 1927)

Hungariella coronata
Szabó, 2011

Hungariella kutassyi
Szabó, 2007

Hungariella stredae
Kutassy, 1933

A *Hungariella* Kutassy, 1933 csigagenusz remete-hegyi fajai